

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia antiga da Península Ibérica

Materia	Historia antiga da Península Ibérica			
Código	004G740V01412			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Reboreda Morillo, Susana María Brañas Abad, Rosa Alonso Moreno, Claudia Valeria			
Profesorado	Alonso Moreno, Claudia Valeria Brañas Abad, Rosa Reboreda Morillo, Susana María			
Correo-e	rbranas@uvigo.es claudia.alonso.moreno@uvigo.es rmorillo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia do programa English Friendly. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés. Coñecemento dos principais acontecementos e dos procesos de cambio e permanencia que tiveron lugar ao longo da Historia Antiga Roma e a Península Ibérica seguindo unha perspectiva diacrónica. Trátase de incentivar a actitude crítica dos alumnos mediante a análise actualizada da realidade de Roma e da Península Ibérica na Antigüidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica	
Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e a súa contorna	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historigráficas	
Comparación da Historia de España con procesos históricos similares do resto do mundo con especial incidencia na Historia de Europa	

Contidos

Tema	
1. Introducción	1.1. Fontes para o estudo da Historia Antiga da Península Ibérica. 1.2. Situación previa: os pobos prerromanos e os pobos colonizadores
2. Hispania Romana: A República. Roma e a Península Ibérica.	2.1. A República romana. 2.2. A orixe e a expansión de Roma na Península Ibérica 2.3. Os intereses dos romanos da Península Ibérica 2.4 As transformacións na Península Ibérica

3. Hispania Romana: O Imperio e a Península Ibérica.

- 3.1. O final da conquista
- 3.2. O Alto Imperio
- 3.3. O Baixo imperio
- 3.4. As consecuencias da romanización

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	1	3
Lección maxistral	30	15	45
Obradoiro	6	12	18
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	5	12	17
Seminario	5	3	8
Presentación	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	13	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	22	24
Autoavaliación	0	2	2
Presentación	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o coñecemento previo do alumnado, así como a presentar a materia. Actividades a través da plataforma Moovi ou a Aula Remota
Lección maxistral	O material docente empregado na aula será subido con antelación á plataforma de teledocencia, así como outros documentos con contidos teóricos que faciliten a comprensión do temario impartido. Exposición por parte do profesorado das claves fundamentais de cada un dos bloques temáticos. As clases serán gravadas e subidas a Moovi.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. Actividades na aula ou a través da plataforma Moovi.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o departamento de Historia, Arte e Xeografía e/ou a Facultade de Historia. Se ben a asistencia a esta actividade non é obrigatoria, sería recomendable a súa asistencia a través, de ser posible, da aula remota.
Traballo tutelado	Traballos realizados en grupo (máximo 3 persoas), orientados a fomentar o espírito crítico, o coñecemento dos feitos históricos e a visión dos mesmos dende diversos soportes na actualidade. A asignación de traballos deberá quedar resolta no primeiro mes do cuadrimestre.
Seminario	Sesións presenciais ou virtuais orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e á aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia.
Presentación	As presentacións e exposicións relaciónanse co traballo tutelado, e será exposto na aula (física ou remota) y a través de moovie. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre a teoría da materia. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).
Traballo tutelado	Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución de problemas en relación cos traballos realizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).
Seminario	Seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).

Presentación	Previo á presentación, se comentarán os aspectos a tratar. Cando se precise, buscarase asesoramento sobre a maneira máis adecuada de levar a cabo a presentación. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).
--------------	---

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
Obradoiro	Análises e comentarios críticos das fontes que proporcionan o coñecemento da Historia Antiga da Península Ibérica: textos, iconografía e material arqueolóxico. Poderá completarse cunha análise crítica dalgún documental visionado na aula e subido á plataforma. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	20
Traballo tutelado	Entrega, na data sinalada, dos traballos realizados de maneira individual ou en grupo sobre a presenza de Roma na Península Ibérica. O alumnado escollerá o tema a tratar con apoio docente. Exporase na aula de forma presencial ou remota. Previamente en formato electrónico. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e a súa contorna. Análise e valoración dos conceptos adquiridos a partir do emprego das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	15
Presentación	As presentacións e exposicións relaciónanse co traballo tutelado, e será exposto na aula (física ou remota). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou da Península Ibérica, especialmente da Historia Antiga e, de xeito máis concreto, a cultura romana neste ámbito xeográfico. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Esta proba escrita está unida aos talleres. Consistirá na resolución dun texto a modo de comentario, seguindo as pautas empregadas ao longo do curso nos talleres das sesións prácticas. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica na Antigüedad. Análise e valoración dos conceptos apresos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Esta proba escrita está unida á sesión maxistral. A través dela valorarase o coñecemento teórico adquirido na materia exposto na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais de Historia Antiga da Península Ibérica. Análise e valoración dos conceptos apresos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	35
Autoavaliación	Valoración do traballo autónomo do alumnado mediante a realización de cuestionarios sobre os contidos da materia a través de Moovi. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia Antiga da Península Ibérica.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar esta materia é imprescindible acadar unha puntuación de 5 entre a resolución de problemas e/ou exercicios e o exame de preguntas de desenvolvemento.

Os/as estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moovi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os/as estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en Moovi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.). Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continúa, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alvar Ezquerro, Jaime (dir.), **Entre Fenicios y Visigodos. La Historia Antigua de la Península Ibérica**, La esfera de los libros, 2008

Blázquez, J.M^a, Montenegro, A., Roldán, J.M., Mangas, J., Teja, R., Sayas, J.J., García Iglesias, L., **Historia de España Antigua. Tomo II: Hispania romana.**, 5, Catedra, 2007

Bravo Castañeda, G., **Historia del mundo antiguo.**, Alianza, 2008

Bravo, Castañeda, G., **Nueva historia de la España antigua**, Alianza, 2011

Díaz Martínez, P. C., Martínez Maza, C., Sanz Huesma, F.J., **Hispania tardoantigua y visigoda**, Itsmo, 2007

Gómez Espelosín, F. J., **Iberia e Hispania. Recursos para el estudio de la historia de la España antigua**, Universidad de Alcalá, 2011

Gracia Alonso, F., **Roma, Cartago, íberos y celtíberos: las grandes guerras en la Península Ibérica**, Ariel, 2006

Harrison, R. J., **Hispania, provincia imperial**, El País, 2007

Le Roux, P., **Romanos de España: ciudades y política en las provincias, siglos II a. C.-III d. C.**, Bellaterra, 2006

Roldán Hervás, J. M. (dir), **Diccionario Akal de la Antigüedad hispana**, Akal, 2006

Roldán, J.M., Santos Yanguas, J., **Historia de España. Vol.2: Hispania Romana. Madrid.**, UNED, 2004

Sánchez Moreno, E. (edit.), **Protohistoria y Antigüedad de la Península Ibérica. I: Las fuentes y la Iberia colonial**, Silex, 2007

Sánchez Moreno, E., Gómez-Pantoja, J. (coord.), **Protohistoria y Antigüedad de la Península Ibérica II: La Iberia Prerromana y la Romanidad**, Silex, 2008

Celestino Pérez, S., Armada, X.L., Ayán Vila, X.M., Blanco García, J.F., Ferrer Albelda, E., Parcer, **La Protohistoria En La Península Ibérica**, Itsmo, 2017

Bibliografía Complementaria

Abdreau (et alii), **El hombre romano**, Alianza, 1991

Andreu Pintado, Javier, Cabrero Piquero, Javier, Rodà de Llanza, Isabel (ed.), **Hispaniae. Las provincias hispanas en el mundo romano**, Institut Català d'Arqueologia Clàssica, 2009

Arce, J., **El último siglo de la España romana**, Alianza, 2009

Aubet, Mª E., **Tiro y las colonias fenicias de occidente**, Critica, 1994

Bravo Castañeda, G., **Hispania y el Imperio.**, Síntesis, 2007

Chaín Galán, A., De La Torre Echávarri, J.I., **Celtíberos. Tras la estela de Numancia (Catálogo exposición)**, Diputación de Soria, 2005

Chic García, G., **El comercio y el Mediterráneo en la Antigüedad**, Akal, 2009

Fernández Nieto, F.J. (dir.), **Historia Antigua de Grecia y Roma**, Tirant lo Bo Blanch, 2005

Gómez Espelosín, F. J., **Guerras ibéricas. Aníbal**, Alianza, 2006

Gómez Pantoja, J. (coord.), **Historia Antigua (Grecia y Roma)**, Ariel, 2003

García Moreno, L. et alii, **Historia del mundo clásico a través de sus textos, II. Roma**, Alianza Editorial, 1999

Gracia Alonso, F. (coord.), **De Iberia a Hispania**, Ariel, 2008

Jerphagnon, L., **Historia de la Roma Antigua**, Edhasa, 2007

López Castro, J. L., **Hispania Poena. Los fenicios en la Hispania romana**, Crítica, 1993

Mangas, J., **Leyes coloniales y municipales de la Hispania romana**, Arco, 2001

Maya, J. L., **Celtas e iberos en la península ibérica**, Icaria, 1999

Pastor Muñoz, M., **Viriato. El héroe hispano que luchó por la libertad de su pueblo.**, La esfera de los libros, 2004

Pérez Vilatela, L., **Lusitania. Historia y Etnología**, Real Academia de la Historia, 2000

Plácido Suárez, D., **Hispania Antigua, vol. I de Historia de España** □ Fontana, J., Villares, R. edit-, Crítica, 2009

Roldán Hervás, J. M., Wulff Alonso, F., **Citerior y Ulterior: las provincias romanas de Hispania en la era republicana.**, Itsmo, 2001

Santos Yanguas, J., **Los pueblos de la España antigua.**, Historia 16, 1997

Sanz, R., **Las migraciones bárbaras y la creación de los primeros reinos de Occidente**, Síntesis, 1995

Recomendacións

Outros comentarios

Ao inicio do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moovi, polo que todo o alumnado debe estar dado de alta en dita plataforma e ter cubertos os datos de seu perfil, así como a súa fotografía.
